

4. Сергієнко О. М. Сучасні підходи до оцінювання навчальних досягнень учнів у Новій українській школі // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. 2022. № 2 (87). С. 45–52.
5. Терещенко В. М. Біологія в НУШ: методика викладання у 5–6 класах. Київ: Освіта, 2022. 144 с.

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ НАУКОВОСТІ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Ірина Трускавецька

докторантка, доцент кафедри природничих дисциплін і методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі
irina-truskaveckaya@ukr.net

У сучасних умовах трансформації системи вищої освіти особливої актуальності набуває проблема реалізації принципу науковості, як ключової складової професійної підготовки майбутніх учителів природничої освітньої галузі. Формування майбутніх учителів сучасного покоління, здатних мислити критично, діяти інноваційно та впроваджувати наукові підходи у професійну діяльність, вимагає чіткого методологічного обґрунтування освітнього процесу.

Науковий світогляд і цілісна природничо-наукова картина світу включають розуміння навколишнього середовища, як джерела речовин, енергії та інформації, а також різних рівнів організації живої та неживої природи. Важливими аспектами є взаємодія і зв'язки в природі, а також взаємозв'язок між людиною і природою, що включає екологічний баланс і управління відновлюваними та невідновлюваними природними ресурсами [4].

У структурі професійної підготовки фахівців природничої освітньої галузі, згідно з дослідженнями О. Блажко [1], С. Гончаренка [2], Н. Грицай [3], принцип науковості забезпечує розвиток таких компонентів: когнітивного – засвоєння сучасних наукових знань у предметній галузі (наприклад, біологія, хімія, екологія); методологічного – володіння способами наукового пізнання (спостереження, експеримент, моделювання); дослідницького – здатність до проведення власних наукових пошуків, участі в проєктній діяльності, написанні наукових праць; ціннісно-мотиваційного – усвідомлення значущості науки для суспільного розвитку та виховання. Водночас, О. Семенець [5] і С. Сисоєва [6] проаналізували особливості реалізації принципу науковості в умовах оновлення змісту педагогічної освіти та висвітлили важливість наукового підходу у формуванні компетентного педагога нового покоління.

Принцип науковості передбачає залучення здобувачів вищої освіти до активної участі в науковій діяльності шляхом організації роботи в гуртках, участі в конференціях, проєктній діяльності та дослідженнях, що стимулює їхню

пізнавальну активність і сприяє формуванню здатності використовувати результати дослідження у професійній діяльності.

В контексті професійної підготовки вчителів природничої освітньої галузі, науковість означає не лише знання сучасних біологічних, хімічних, фізичних теорій, а й сформовану здатність застосовувати наукові методи пізнання – спостереження, аналіз, експеримент, формулювання гіпотез та інтерпретацію отриманих результатів у професійній діяльності.

Наприклад, у межах практичної реалізації принципу науковості в освітньому процесі на факультеті природничої освіти Університету Григорія Сковороди в Переяславі, науково-педагогічні працівники спільно зі здобувачами бакалаврського рівня за освітньо-професійними програмами «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» та «Середня освіта Природничі науки)» упродовж 2022-2023 р. ретельно досліджували околиці Студениківського лісництва, найтипівіших представників регіональної флори та фауни лісу, лучних ділянок, поля тощо, їхнє природоохоронне значення і фізико-географічні особливості тощо. Так, при проведенні флористичних і фауністичних досліджень на досліджуваній території було ідентифіковано понад 170 видів нижчих і вищих рослин, 11 видів занесених до Червоної Книги України та понад 145 видів тварин, серед яких 35 видів занесено до Червоної книги України.

Проведене дослідження мало міждисциплінарний характер і включало етапи планування, збору емпіричних даних, систематизації інформації, аналітичної обробки результатів і підготовки публікацій. У результаті проведених досліджень було розроблено науково обґрунтований проєкт створення Регіонального ландшафтного парку «Студениківський», який охоплює комплексний аналіз флористичних і фауністичних компонентів досліджуваної території, а також оцінку сучасного стану її біорізноманіття. Відповідно до поданого проєкту, 17 жовтня 2023 року зазначеній території було надано офіційний статус Регіонального ландшафтного парку «Студениківський», що засвідчує успішне впровадження принципу науковості, як методологічної основи професійної підготовки майбутніх фахівців. Зібрані матеріали стали цінним джерелом для подальших досліджень природних процесів і слугують основою для розроблення екологічно орієнтованих освітніх програм, зокрема у форматі STEM-проєктів і є прикладом практичної реалізації наукового підходу в організації освітнього процесу, що забезпечує інтеграцію теоретичних знань природничих дисциплін із самостійною дослідницькою діяльністю студентів.

У межах дослідження обґрунтовано екологічну, природоохоронну та рекреаційну цінність території, що сприятиме збереженню цінних природних ландшафтів, підвищенню рекреаційного потенціалу регіону та запобіганню погіршенню його екологічного стану, що є актуальним в умовах воєнного часу та в післявоєнний період.

Отже, принцип науковості є фундаментальною основою формування професійної компетентності майбутнього вчителя природничої освітньої галузі. Реалізація означеного принципу в освітньому процесі забезпечує не лише високий рівень засвоєння знань, а й сприяє розвитку критичного мислення, дослідницьких умінь і ціннісного ставлення до науки. Поєднання теоретичних підходів із практичними механізмами дає змогу сформувати цілісну систему підготовки фахівця-дослідника, здатного ефективно реалізовувати завдання нової української школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Блажко О.А. Принципи методичної підготовки майбутніх учителів до профільного навчання хімії учнів закладів загальної середньої освіти. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова*. Серія 17. Теорія і практика навчання та виховання. С. 23- 28
2. Гончаренко С. У. *Український педагогічний словник*. 2-ге вид., доп. Київ: Либідь, 2008. 392 с.
3. Грицай Н.Б. Система методичної підготовки майбутніх учителів біології в педагогічних університетах: автореф. дисерт..... доктора педагогічних наук: 13.00.02 Київ, 2016. 42 с.
4. Державний стандарт базової середньої освіти: постанова КМУ № 898 від 30.09.2020. https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
5. Семенець О. І. *Дидактичні принципи у контексті модернізації освіти. Педагогіка і психологія*. 2006. №2. С. 45–49.
6. Сисоєва С. О. *Професійна підготовка майбутніх учителів у контексті євроінтеграції. Вища освіта України*. 2009. №3. С. 24–29.

ФОРМУВАННЯ ЕКОНАВИЧОК У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК МЕХАНІЗМ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Харченко Юлія Володимирівна

кандидат хімічних наук, доцент, доцент кафедри біології людини, хімії та методики навчання хімії, Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

yuvlakhar@gmail.com

Бабенко Олена Михайлівна

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри біології людини, хімії та методики навчання хімії, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

olena.babenko@sspu.edu.ua

Постановка проблеми. У контексті досяжності Цілей сталого розвитку розумне споживання ресурсів планети і товарів різних категорій людством є одним із пріоритетних напрямків подальшого розвитку нашого суспільства в цілому і українського, у тому числі. Адже надлишок товарів, який населення викидає на смітник стає одним із факторів ризиків для нашого майбутнього.

Виклад основного матеріалу. Зміни клімату вже зараз є суттєво відчутними по всьому світу. Основною їх причиною тривалий час вважалося